

31 % ampak saj 13 % še zraven. Poznal sem svoj čas imetnega kmeta, kateremu so neko noč srne smrečje vrhove na najlepšem drevju odgrizle. Kaj je storil mož v svoji žalosti? Napil se je žganja, drugi dan zopet žganja, tretji dan zopet žganja, no itd. — v par letih moral je posekati še ostali gozd radi srn, in prišel je revež na kant. Takih posestnikov, ki so na tak način pri nas prišli ob vse, je mnogo v deželi. Seveda plitvi svet govoriči potem o kakem gospodarstvu, o pijančevanju itd. — a vzrok so srne, kakor gotovo so tudi srne vzrok izseljevanja v Ameriko, kot je to malo bolj prikrito dotični gosp. dopisnik popolnem prav namignil.

Zato je sveta naloga vseh pravih prijateljev ljudstva, da zastavijo nemudoma svoje moči na najbolj pereči rani narodnega gospodarstva — na lovskih pravicah. Tudi pri volitvi poslancev bo treba prihodnje gledati na to, da se upošteva ta točka. Doslej je žal, samo naš dični gospod Nace kandidiral na „zajčji program“, sedaj pa bomo to zahtevali tudi od drugih.

A ne samo srne, tudi druga divjačina, kot leščerke — ki tudi delajo neznansko škodo — na pr. na Brezovici nad Ljubljano — jerebice itd. treba uničiti. Ali mislite, da jerebice morda kamne in pesek jedo? O jelenih niti ne govorim, toliko pa rečem, da mora postati na Kranjskem naš bojni klic: „Z jeleni proč!“

To bi bila jedna zahteva. Brezpogojno pa se skladam tudi v tej točki omenjenega članka z gospodom dopisnikom, da se dovoli posestniku zemljišča ob enem prosti lov na njem. Lov plača seveda najemnik lova, to naj mu magari še ostane. Pristavil bi pa tej točki še to, da ima najemnik posestniku plačati še posebno odškodnino za podeljeno dovoljenje. Vrhu tega moral bi vsak lovec založiti pri posestniku kavcijo v višini dvojne vrednosti zemljišča in gozda. Škodo, katero napravlja divjačina, določuje od slej naprej posestnik sam, in to brez vsake nadaljne prizivne poti. V slučaju impertinence od strani lovca, zapade takoj kavcija, in sicer polovica na korist posestnika, polovica na korist fonda za pogozdovanje krasi in kamniških planin. Posestniku se mora na vsak način majhen delček pravic pri lovu prepustiti, tudi naj se mu lovec odkrije, kadar ga sreča.

Gospod dopisnik bodi prepričan, da ni sam s svojimi zahtevami. Skoro vse, kar voli v peti kuriji po kmetih, je njenega mnenja. Saj posestva v mnogih krajih tako nič ne neso, če ne bi se lovske odškodnine ne plačevalo. A ta mora biti izdatna, da se ložje žanje, kjer se ni sejalo. Vse stoji za vasmi, gospod dopisnik, Kurja vas, Vič, Morost, Šiška, Dobrova, Posavlje, Kašelj, Udmat, Dobrunje in Škofelja. Brezdvomno najdete največjo zaslombo v okolici mesta ljubljanskega, kjer pozdravljajo posestniki lovce že od nekdanj z najljubeznivejšimi pogledi in besedami, zahtevajoči po dnevu lovsko odškodnino za vse tiste

zajce in srne, katerih se jim po noči še ni posrečilo ujeti v tatinsko zanjko. Slava jim!

Družba sv. Mohorja.

Z velikim veseljem naznanjamo dragim Slovencem, da je število udov družbe sv. Mohorja letos znatno napredovalo. 80 046 Slovencev Mohorjanov se je letos zbralo pod zastavo sv. Mohorja in Fortunata, toliko se jih je združilo pod košatim drevesom, katero sta v dobro slovensko zemljo zasadila nepozabna nam škof A. M. Slomšek in monsignor A. Einspieler, katero je s svojim blagoslovom očitvidno zalival ljubi Bog, katero je skrbno gojila slovenskih rodoljubov požrtvovalnost in goraka ljubezen.

Hvala neizmerna zato darovalcu vsega dobrega, ljubemu Bogu, ki je blagoslovil naš trud; hvala tisočera vsem neumornim poverjenikom, ki zbirajo raztrešena krdela Mohorjanov, hvala vsakemu posamezniku, ki je s svojim pristopom k družbi množil naše število!

Družba šteje letos 3936 udov več kakor lani in 1450 udov več kakor predlanskim. Po posameznih škofijah je število sledeče:

1. Goriška nadškofija	8 697 (+ 98)	udov
2. Krška škofija	6.565 (+ 357)	„
3. Lavantinska škofija	25.408 (+ 1637)	„
4. Ljubljanska škofija	31.313 (+ 1726)	„
5. Tržaško koperska škofija	4 268 (+ 227)	„
6. Sekovska škofija	556 (— 42)	„
7. Somboteljska škofija	346 (— 5)	„
8. Zagrebška nadškofija	446 (— 33)	„
9. Senjska škofija	193 (— 13)	„
10. Poreška škofija	132 (— 4)	„
11. Djakovška škofija	66 (+ 1)	„
12. Bosna	229 (+ 2)	„
13. Videmska nadškofija	183 (— 2)	„
14. Razni kraji	420 (— 121)	„
15. Amerikanci	982 (+ 74)	„
16. Afrika in Azija	242 (+ 33)	„
Skupaj	80.046 (+ 3946)	udov.

Pregled nam torej kaže, da je najlepše napredovala ljubljanska škofija, ki ponosno stopa vsem drugim na čelu, ter ima letos 1726 udov več. Glede napredka za njo ne zaostaja skoro nič dična lavantinska škofija, v kateri je 1637 udov več. Lepo se je postavila tudi naša krška škofija, kjer smo vkljub tako težavnim razmeram vendar častno napredovali za 357 udov. Lep napredek kaže tudi tržaško-koperska škofija, kjer je 227 udov več, in goriška, kjer so napredovali za 98 udov. Dobro so se postavili rodni bratje onkraj „velike luže“. Amerika šteje 74, Afrika in Azija 33 udov več. Po drugih krajih je ostalo razmerje nekako enako, oziroma je neznatno nazadovalo.

Mohorjanom bodi geslo tudi zanaprej: Ne nazaj in navzdol, marveč vedno naprej in navzgor!

Novice.

— **Osebne vesti.** Ravnatelj ženskega učiteljišča v Gorici gosp. Stefan Križnič je imenovan šolskim svetnikom. Za profesorje so imenovani suplentje gg. Evgen Jarc na gimnaziji v Kranju, Leopold Pettauer v Gradcu za gimnazijo v Novem mestu in dr. Oton Janker na Dunaju za II. drž. gimnazijo v Ljubljani. — V finančni stroki na Kranjskem so imenovani gg. Stan. Adler geometrom v Črnomlju, Vinko Bobek in Bohuslav Kralik za geometrska eleva. Premeščeni so: geometer g. Julij Ballek s Primorskega v Ljubljano, geometer g. Gustav vitez Gspan iz Črnomlja v Krško, davčni nadzornik gosp. Valentin Žun iz Črnomlja v Radovljico, finančni koncipist gosp. Emil Kandare iz Ljubljane v Črnomelj, davčni praktikant gosp. Ludovik Jutraš iz Ljubljane v Metliko in davčni praktikant gosp. Ludovik Jelšnik iz Metlike v Ljubljano.

— **Kmetijski družbi kranjski** je ministrstvo dovolilo 15.600 K podpore za razne kmetijske namene

— **II. umetniška razstava v Ljubljani** se otvori meseca septembra v veliki dvorani „Narod. doma“. Priprave se že vrše in te dni začno dohajati razstavni umotvori.

Ljubljanski škof proti staroslovenskemu obredu. Nedavno tega je na prošnjo šentjakobsko-trnovske Ciril-Metodove podružnice dovolil trnovski župnik gospod Vrhovnik, ricmanjskemu župniku gosp. dr. Požarju, da je v trnovski cerkvi daroval sv. mašo v staroslovenskem jeziku. Sedaj se je oglasil škof in izdal uradno odredbo, v kateri je rečeno med drugim: „Ako je tuji duhovnik obreda grško-iztočnega s staroslovenskim jezikom in pokaže potrebne listine svojega škofa, naj se mu dovoli opraviti tiha sv. maša; ne smejo se pa duhovniki grško-iztočnega obreda v naše cerkve vabiti, da bi tam službo božjo privatno ali celo slovesno obhajali; ako je bil tuji duhovnik našega obreda, pa je od njega prestopil h kateremu drugemu obredu (kakor gosp. dr. Požar), ne sme v naši škofiji maševati ne tiho, ne slovesno, ako nima za to izrečnega dovoljenja od knezoškofijskega ordinarijata“. Očividno je, da je ta odredba izdana vsled tega, ker je gosp. dr. Požar daroval v trnovski cerkvi sv. mašo v staroslovenskem jeziku.

— **Gledališka cenzura na Kranjskem.** O postopanju naše gledališke cenzure se je govorilo že v deželnem zboru. Sedaj je cenzura prepovedala Halbejevo dramo „Mladost“. Cenzuri baje ne ugaja tendenca te drame, ki se igra na Dunaju, v Zagrebu, Oseku, Pragi, Gradcu, na raznih manjših nemških in čeških odrih. Vsaka „šmira“ na Češkem in Moravskem ima v svojem repertoarju „Mladost“, a v deželnem gledališču v Ljubljani naj bi se ne igrala.

— **Slovenski arhitekt Josip Plečnik** je po naročilu dunajskega umetniškega društva „Secession“ izdelal spomenico, ki se izroči 90letnemu slikarju R. pl. Altu. Pergamentna spomenica je v ploskvi omarici s srebrnimi okraski. „Secession“ je izdala posebno številko lista „Ver sacrum“.

— **Gimnazija v Kranju.** Piše se nam iz Savinske doline: Letos, meseca oktobra, bo 40 let, kar se je odprla gimnazija v Kranju leta 1862. namreč smo prišli „visoko“-šolci iz prve latinske iz Ljubljane v drugi razred na novo ustanovljeno gimnazijo v Kranju. Bili smo „visoko“-šolci, ker smo bili v najvišjem razredu na zavodu. Tisto leto sta se namreč odprla samo prvi in drugi razred. V drugem razredu nas je bilo 31, za prvi razred ne vem. Zdi se mi, da živita

danes v Kranju dva doktorja, ki sta pred 40 leti vstopila v prvi razred kranjske gimnazije.

— **Dr. Elbert — pomožni škof?** Poroča se, da si je izbral novi tržaški škof dr. Nagl za svojega adlatusa in substituta novomeškega prošta dr. Elberta, če bi pa ta odklonil, pa dr. Karlina, ki je bil njegov sošolec v Rimu. Jamčiti seveda ne moremo.

— **Kostanjevica proti obstrukciji.** Zapisnik občinske seje dne 24. avgusta 1902 pravi: Na poročilo župana glede na škodljive posledice, katere so nastale za tukajšnjo občino vsled zaključenja deželnega zbora, se predlaga in enoglasno sprejme sledeča resolucija: „Občinski zastop mestne občine kostanjeviške izreka svoje globoko ogorčenje in grajo nad postopanjem takozvanih katoliško-narodnih poslancev v deželnem zboru dne 21. in 23. junija t. l. ter jim izreka svoje popolno nezaupanje, ker so preprečili plodonosno delovanje deželnega zbora in onemogočili vsako podporo iz deželnega zaklada v prid kmetijstva.“

— **»Obstrukcija« v Selcah.** Kakor znano, nebejo selški klerikaleci dati napredni stranki nobenega svetovalca, dočim so naprednjaki, dokler so imeli večino, vedno lojalno postopali. Zdaj se poroča, da so bili napredni člani občinskega zastopa že v drugič kaznovani, ker so se pri volitvi župana in svetovalcev odstranili. Zdaj so bili kaznovani kar na 360 kron. To je kar grozno! Klerikaleci upijejo, naj vlada posreduje glede deželnega zbora; zakaj ne tudi glede občinskega zastopa v Selcah?

— **Vipavska železnica.** Ponovno se zagotavlja, da bo otvorjena Vipavska železnica oficijalno dne 15. septembra. Ali ker nekatera neznatnejša dela dotlej ne bodo še gotova, se izroči železnica javnemu prometu nekoliko časa pozneje, menda tako, da se bomo mogli z oktobrom že peljati na Vipavsko po železnici.

— **Železnica Polzela-Kamnik in Rečiškaves-Gornjigrad.** Železniški minister je naznanil našemu državnemu poslancu gosp. vitezu Berksu, da je vlada pripravljena še to leto na državne stroške napraviti načrte in proračun za zvezo železnic Polzela-Kamnik s krilom od Rečiškevesi do Gornjegograda, ako bi se od strani interesov nabral prispevek k stroškom do 5000 kron. Okrajni odbor celjski je v ta namen privolil 500 kron in rudarsko društvo Bella Motnik istotako 500 kron. Gospod vitez Berks se nadalje trudi, da bi se čim preje nabrala vsota, katero ministrstvo zahteva; želeti je, da bi se nabralo teh 5000 kron in da bi se v kratkem začelo trasirati.

— **Nečuvvena surovost celjskih nemških kričačev.** Iz Celja se nam piše: Znanega češkega poslanca Radimskega, ki se je vračal včeraj teden na večer s sprehoda domov, je znani kričač Schich na nesramen način insultiral. Gospod poslanec je šel mirno svojo pot, ko se mu približa Schich in ga obsuje z najpodležimi psovskami, kakor: „Böhmischer Tepp, Trottel!“ — Gospod Radimský se je hotel izogniti surovežu, ter je stopil v bližnjo kavarno, a neolikaneec mu je sledil, ter mu grozil s pestmi, da ga pretepe, ako ne zapusti lokala. Le po intervenciji drugih gospodov se je posrečilo gosp. poslanca rešiti pred napadalcem. Pač so lahko ponosni celjski Nemci na svoje „barabe“.

— **Žensko učiteljišče** se ustanovi prihodnje leto v Celovcu.

— **Imenitna znanstvena najdba.** „Zoologischer Anzeiger“ prijavlja v XXV. zvezku, št. 679 dne 18. avgusta t. l. od mladega slovenskega zoologa gosp. Frana Megušarja na Dunaju opombe o rodilih povodnega hrošča (*hydrophilus piceus*). Gospod Megušar (iz Kamne gorice pri Radovljici) je prvi našel epitel klice (*Keimepithel*) in iznova konstatiral že prezrte razcepljene slezi, ki sta jih sicer že prej videla Dufour in Stein, pa sta se docela motila o njih pravem pomenu in o